

nemlig, at Lovforslaget ikke indeholder nogen udtømmende Definition af Begrebet Tjenesteforhold. Denne Mangel vilde imidlertid, forekommer det mig, kunne afhjælpes ved en Omdannelse af Lovforslaget, saaledes at man gik den samme Vej, som er brugt i Valglovens § 2, f. Ex. hvor Ordet „berygget“ fortolkes paa en Maade, som ganske vist ikke fremtræder som udtømmende, men kun giver en Veiledning til at afgjøre, hvad der forstaaes ved „berygget“, idet det siges, at Ingen er uberygget, naar der er overgaaet ham en Dom for en i den offentlige Mening vanærende Handling. Dermed udtaler Valgloven jo ikke, at en Mand ikke kan være berygget, naar der ikke er overgaaet ham en saadan Dom. Om det har været Lovens Mening, skal jeg ikke her afgjøre, men det er ialtsald vist, at saaledes som Ordene staa i Loven, give de ikke nogen udtømmende Definition. Naar man nu istedetfor at bruge den Fremgangsmaade, der er valgt her i Lovforslaget, som begynder med, at „kun den betragtes som staaende i privat Tjenesteforhold“, der er i de og de Forhold, sagde, at de betragtes ikke som et privat Tjenesteforhold, at naar en Mand, der er tilhuse hos en Anden, har stillet sine Kræfter til dennes Raadighed, naar der ikke er truffet Overtenskomst om, at det er for længere Tid og paa Vilkaar, hvis Overtensbølse kan fremtvinges ad Rettens Vej osv., saa vilde man netop bruge den samme Fremgangsmaade, som Valgloven har brugt, for at definere Ordet „berygget“. Man vilde da sige, at i de nævnte Tilfælde var der ikke noget Tjenesteforhold tilstede, men man vilde ikke afgjøre alle de Tilfælde, hvor der udenfor de nævnte Forhold kunde være Tjenesteforhold tilstede. Spørgsmaalet er, om der dog ikke i det Hele er en Trang til at faae dette Begreb „Tjenesteforhold“ nærmere bestemt end stet er ved Valgloven og ved Grundloven, og jeg kan ikke give min ærede Ven foran mig (Oyenbøll) Ret i, at det vilde være en authentisk Fortolkning af Grundloven, at give en saadan nærmere Betegnelse af Begrebet „privat Tjenesteforhold“. Der gjøres jo nemlig ikke derved nogen Forandring i Grundlovens Bestemmelse, men der bliver kun givet en Veiledning til at bedømme, hvad Grundlovens Mening har været. Der har jo fra første Begyndelse af været stor Tvivl tilstede om, hvorvidt man skulde sætte dette Ord „privat Tjenesteforhold“ ind i Grundloven og Valgloven. Dengang Loven om Valgene til den grundlovgivende Rigsdag blev forelagt Stænderne, blev det i Østifternes Stænderforsamling foreslaaet, at Ordet „Tjenesteforhold“, som stod i Loven, skulde ombyttes med „Lyendeforhold“, og det Samme blev foreslaaet af den Komite, som de jydsk Stænder nedsatte angaaende samme Lov. Derved vilde man jo være kommen til en klarere Betegnelse af, hvad der skulde forstås ved „Tjenesteforhold“, men den jydsk Stænderforsamling forstod Lovforslaget, navnlig, fordi man ikke vilde, at der i

Valgloven skulde fastsættes Noget, der kunde betragtes som et Brud paa den Lighedsgrundsaetning, at de høiere og lavere Lyende skulde have lige Adgang til Valgret. Senere har der, som bekendt, idelig og idelig været Tvivl om, hvorvidt en Person stod i Tjenesteforhold eller ikke, og dette er, som saa ofte berørt, blevet afgjort paa mange forskjellige Maader. Kunde det da ikke være naturligt at benytte den Anledning, som dette Lovforslag giver, til at søge at opstille en Veiledning med Hensyn til Begrebet „Tjenesteforhold“, ligesom man har gjort med Hensyn til Begrebet: Beryggethed, og med Hensyn til den Betingelse for Valgret, at den Vedkommende skal have Raadighed over sit Bo; thi ogsaa dette sidste Begreb er nærmere bestemt i Valgloven. Derved vilde man opnaa en ensartet Fremgangsmaade rundt omkring i Landet. Nu er Forholdet jo det, at Kommunerne ere raadige over Udfattelsen af Valglisten. Den, som formener en Værd at være udeladt, maa selv gjøre Indsigelse, og det afhænger da til Syvende og Sidst af Domstolene, hvorvidt den Vedkommende har Valgret eller ikke, men det er jo, som det ligeledes ofte er berørt, en vidtløftig og længere Fremgangsmaade. For at faae Valglisten affatte paa en ensartet Maade omkring i Landet, forekommer det mig, at der nok kunde være Anledning til at tage under Overtensbølse, om man ikke skulde give en Forklaring ved Lov af Ordet „Tjenesteforhold“. Naar det med Hensyn til Lovforslagets Indhold — som jeg ikke forsvær i det nuværende Skiftelse — er bemærket, at der kunde ske store Misbrug, dersom en Lov, som denne, kom ud, idet den sandsynlige Følge vilde være, at en stor Del Gaardbestyrere, en stor Del Gaardmandsønner, der nu gaa hjemme og ere til Medhjælp for Forældrene, ville faae Valgret, medens Valgretten nu paa flere Steder negtes — men ogsaa paa flere Steder indrømmes dem —, saa kan jeg ikke se nogen Fare derved. Forholdene ville nemlig snart udvise sig saaledes, at disse Gaardbestyrere komme til at høre til de mest konervative blandt Valgerne. Den Frygt, man har for, at der gjøres Indgreb i Grundloven ved en saadan efter den sædvanlige Lovfremgangsmaade vedtagen Lov, tror jeg ikke, jeg behøver videre at imøbegaa, thi alle de, der have gjort sig bekendt med Forhandlingerne i det andet Thing, ville vist erkjende, at alle Indsigelserne fra den Side maa anses for at være imøbegaaede. Jeg skal derfor stemme for Lovforslagets Overtensbølse til anden Behandling, idet jeg finder, at der kan være nogen Grund til at forsøge paa, om man kunde faae Noget ud af Lovforslaget, der kunde fyldestgjøre det Diemed, i hvilket det er indbragt.

**J. Andersen:** Jeg stylder den ærede anden Landstingsmand for 5te Kreds (Oyenbøll) en Forklaring af de Ord, at jeg ikke brød mig om at høre, hvad han sagde. Det var ikke Svar.